

необхідні для належної педагогічної роботи, знання з розвитку комунікативних та соціальних навиків, які дозволять грамотно здійснювати педагогічну діяльність [3]. Основна увага у змісті дисциплін курсу приділяється формуванню особистісно-орієнтованого підходу до процесу викладання: здатності зрозуміти студентів щодо їх індивідуальних особливостей, спілкуватися з ними на їх рівні, мотивувати студентів до активної діяльності в освітньому процесі, що сприятиме здобуттю студентами навичок, необхідних для виконання майбутньої професії.

Як зазначено в [3], навчання здійснюється протягом чотирьох семестрів і розраховане на викладачів до 40 років та аспірантів ТУЛ. Ліцензований обсяг слухачів – 30 чоловік. Слухачі курсів дистанційно працюють у електронному навчальному середовищі, розробленому у системі Moodle. Навчання закінчується комплексною підсумковою атестацією, яка складається з захисту підсумкової дипломної роботи та підсумкового комплексного іспиту в усній формі з педагогіки, психології та дидактики. По закінченню навчання слухачі курсів отримують сертифікат державного зразка.

Отже, одним з основоположних чинників ефективної вищої технічної освіти є якісна педагогічна підготовка викладачів-інженерів ЗВО. Сьогодні європейські країни йдуть шляхом обов'язкової педагогічної освіти викладачів технічних дисциплін. Вагому роль для забезпечення високого рівня педагогічних компетентностей викладацького складу технічних ЗВО в Чехії і Словаччині відіграє система неперервної освіти через діяльність центрів інженерних досліджень. Зокрема, діяльність Центру неперервної освіти при Технічному університеті в Ліберці, який серед інших спеціальностей готує фахівців в галузі швейного виробництва, дає підстави говорити про цілеспрямовану активну роботу в напрямку удосконалення якості інженерної освіти та забезпечення конкурентоспроможності майбутніх фахівців на ринку праці.

Література

1. Vališová, A., Andres, P. (2015). Higher education of teachers-engineers in the Czech Republic / A. Vališová, P. Andres // Вестник ЮУрГУ. Серия «Образование. Педагогические науки». – 2015. – Т. 7, № 4. – С. 33–38.
2. IGIP Training Centres (2020). URL : http://www.igip.org/IGIP_training-centres.php
3. Technická universita v Liberci. Centrum dalšího vzdělávání. URL : <https://www.cdv.tul.cz/>

УДК 159.923.2:37.091.12.011.3-051:37.018.43(043.2)

БОНДАР Т. І.
Мукачівський державний університет

АКТИВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У зв'язку з карантинном для запобігання поширенню коронавірусу, у закладах вищої освіти України з 12 березня 2020 року оперативно перейшли до дистанційної форми навчання (далі – ДФН). Активне використання ДФН,

однак, виявило низку проблем в організації освітнього процесу студентів із застосуванням інформаційно-цифрових технологій (далі – ІЦТ). Ці питання більшою мірою пов'язані з рівнем опанування науково-педагогічними працівниками інформаційно-цифрових умінь, наявністю необхідного технічного забезпечення, що впливає на успішність й ефективність надання освітніх послуг студентам в умовах ДФН. Науково-педагогічні, педагогічні працівники всіх закладів освіти постали перед необхідністю розв'язати низку різнопланових завдань, що вможливають безперервність освітнього процесу: налагодження онлайн-спілкування зі студентами, розроблення різноформатних завдань, що прийнятні для електронного середовища, надання технічної підтримки для студентів, які достатньою мірою не володіють інформаційно-цифровими технологіями, підготовка форм роботи для тих студентів, які мали доступ лише до мобільного інтернету, термінове створення розширених лекційних курсів через неможливість користування бібліотечними фондами, розроблення великої кількості різних тестів, що допомагають проводити формувальне оцінювання знань студентів.

Необхідність повної соціальної ізоляції студентів і викладачів протягом двох місяців дає підстави для виокремлення переліку необхідних умінь, які оптимізують подолання викликів ізоляції та продовження навчального процесу. Одне з пріоритетних умінь педагогічних працівників – це вміння працювати на безкоштовній інтерактивній платформі «Google Classroom». Платформа доступна для всіх власників особистого акаунта в «Google». Інтернет-сайти надають покрокову інструкцію, що супроводжувана скріншотами, для ефективного оволодіння ресурсом. Викладач може створювати необмежену кількість курсів; кожен курс має власний код, який допомагає студентам знайти віртуальну аудиторію. Функція «Завдання» дає змогу завантажувати лекційний матеріал, пояснення до лекцій, практичні завдання, створювати спільні завдання для студентів. «Google» пропонує різні формати й ролі для проведення занять (викладач, студент, куратор, адміністратор), на цьому етапі спілкування у форматі «викладач – студент» задовольняє потреби онлайн-навчання. Викладач виконує роль адміністратора й куратора, моніторячи присутність учнів на віртуальному занятті, відповідаючи на запитання. Коли викладач активізує функцію «коментар», студенти можуть отримати додаткове пояснення чи поставити запитання.

Наступною умовою, що забезпечує зворотний зв'язок зі студентами, вважаємо вміння проводити регулярне комп'ютеризоване тестування знань в асинхронному й синхронному режимах. Для організації тестування доцільно використовувати онлайн-сервіси та інструменти. «Google Forms» (форми «Google») є найпростішими й зручними інструментами, що забезпечують якість і доступність користувачам. Звичайно, розроблення онлайн-тестів потребує часу, проте автоматичне оцінювання заощаджує набагато більше ресурсів та дає змогу налагодити зворотний зв'язок зі студентами. Якщо тест побудований за принципом множинного вибору, то багато часу на перевірку не потрібно, оскільки сервіс налаштований на автоматичне оцінювання. Автоматичне оцінювання також можливе з такими налаштуваннями: варіанти відповідей,

прапорці, спадний список, таблиця з варіантами відповідей, сітка прапорців. Викладач має знати про існування функції дозволу, що дає право користувачеві проходити тест лише один раз.

Аналіз результатів онлайн-тестів надзвичайно ґрунтовний. На сторінці створення тесту наявна змога швидко переглянути статистику результатів у таблицях для аналізу успішності кожного респондента. У таблиці з результатами тесту студентів автоматично відкриється лист з оцінками. При цьому стовпчики з питаннями, на які сформульовано найменше правильних відповідей, будуть виділені кольором. Так користувач (студент і викладач) зможе з'ясувати складність запитання, виокремити ті аспекти, які потребують додаткового опрацювання. Педагогічна практика засвідчує, що онлайн-тестування як метод контролю має низку переваг: залучення всіх студентів до виконання тесту; можливість визначити й запланувати рівень контролю знань, умінь, активізувати самоконтроль студентами власної навчально-пізнавальної діяльності; досягнення об'єктивності оцінювання; зосередження уваги студента на осмисленні суті відповіді, а не на її формуванні; налагодження постійного зворотного зв'язку між студентом і викладачем [1].

У сучасних умовах недоліки тестування, що окреслюють науковці, не здаються суттєвими: імовірність випадкового вибору правильної відповіді можна компенсувати кількістю завдань; уникнути стандартизації мислення можна через складання цікавих варіантів відповідей, які сприяють розвиткові критичного мислення. Опоненти можуть говорити про великі часові ресурси для складання необхідного «банку» тестів. Звичайно, розроблення тестів потребує часу, але автоматична перевірка таких завдань заощаджує людські ресурси й час. Відсутність усного мовлення компенсують такими різновидами тестів, у межах яких студентів пропонують викласти власні думки, обмежуючи обсяг висловлювання. Вимоги до чіткості й лаконічності допоможуть студентів зосередити увагу на найважливіших ідеях, заощадять певний час викладачеві.

Отже, ДФН активізує професійний розвиток педагогічних працівників, сприяє розвиткові інформаційно-цифрових умінь, уможлиблюючи забезпечення ефективності й безперервності освітнього процесу в умовах соціальної ізоляції.

Література

1. Біляковська О. О., Герцюк Д. Д., Равчина Т. В. Тестування у системі контролю й оцінювання успішності студентів. Методичні рекомендації до підготовки та складання тестових завдань для викладачів, аспірантів вищих навчальних закладів. URL: <http://dl.lnu.edu.ua/metod/metod.htm> (дата звернення 12.03.2020).

УДК 316.613.434-053.6(043.2)

БРЕЦКО І. І., БОБАЛЬ М. І.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

У підлітковому віці спостерігається великий ступінь психологічного росту, оскільки діти роблять корективи у своїй особистості через швидкий фізичний та

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>